

OPONENTSKÝ POSUDOK

habilitačnej práce **ThDr. Juraja Feníka, PhD.**, v odbore katolícka teológia.

Téma habilitačnej práce: *Studies on the Christology of John's Gospel (Štúdie ku kristológii Jánovho evanjelia)*

Oponent: prof. Róbert Lapko, Th.D., PhD.

Vo svojom posudku sa chcem vyjadriť k týmto hlavným aspektom habilitačnej práce:

1. Aktuálnosť zvolenej témy,
2. Naplnenie stanoveného cieľa práce,
3. Metóda spracovania,
4. Výsledky habilitačnej práce.

1. Aktuálnosť zvolenej témy:

Habilitačná práca Juraja Feníka so zameraním na kristologické motívy Jánovho evanjelia vo forme štyroch samostatných exegetických štúdií (doteraz nepublikovaných) je výstupom jeho dlhodobého vedeckého exegetického bádania a prekladateľskej práce, ktorej publikačným výstupom je aj *Jánovo evanjelium. Nový preklad a krátky komentár* (VEDA, 2020). Dr. Feník pri príprave habilitačnej práce zužitkoval aj mnohoročnú prácu pedagóga biblických vied (predovšetkým novozákonnej exegézy a teológie) na TF KU, vedeckého pracovníka v SÚJS SAV a popularizátora Biblie počas viacročnej práce v rámci projektu Centra pre štúdium biblického a blízkovýchodného sveta v Košiciach. Za jeho vedeckú a odbornú prácu mu bola tento rok udelená Cena Jozefa Búdu redakciou časopisu *Studia Biblia Slovaca*. Juraj Feník je autorom niekoľkých originálnych štúdií ku kristológii NZ publikovaných vo viacerých prestížnych zahraničných časopisoch. Tieto jeho diela, rovnako ako predložený súbor štyroch štúdií, sú aktuálne a originálne v súčasnom teologickom diskurze.

2. Naplnenie stanoveného cieľa práce:

Dr. Feník analyzoval vybrané texty Jánovho evanjelia, v ktorých sa snažil upozorniť na nedostatočné docenenie niektorých kristologických tém v bohatej literatúre venujúcej sa tejto problematike. Jeho prvým študovaným textom je povolanie Šimona Petra (1,40-42). Podľa Dr. Feníka v danej stati nejde iba o povolanie Petra, ale aj o prefiguráciu niektorých typických Jánových kristologických motívov. V druhej štúdiu argumentuje, že okrem Ježiša vystupujú aj Boh (porov. Jn 1,29) a milovaný učeník (porov. Jn 19,25-27) ako pastieri. Okrem toho ukazuje, že Ježiš implicitne vystupuje ako pastier aj v iných perikopách Jána. Tretia časť jeho práce sa

venuje 13. kapitole Jn. Analýzou lexiky, syntaxe a sémantiky viet sa snažil zdôvodniť tvrdenie, že Ježišovo konanie s vrchným odevom vytvára interpretačný priestor vnímať túto scénu ako Ježišovo premenné v širšom zmysle a to aj vďaka intertextuálnemu prepojeniu s Flp 2,6-11. V poslednej štúdií zapracoval nevšedne inovatívne pohľady Uga Vanniho na antropologickú symboliku telesných postojov postáv v Zjavení apoštola Jána, aby poukázal na Ježišovo sedenie a státie v Jánovi ako symboly pre Ježišovu kráľovskú hodnosť a vzkriesenie. Novým a inovatívnym štúdiom známych statí z Jánovho evanjelia a analýzou kristologických motívov, ktoré doteraz neboli vôbec, alebo dostatočne objektom vedeckého bádania, excelentne naplnil Dr. Feník plánované zadanie habilitačnej práce.

3. Metóda spracovania:

V exegetickej práci s textami Jána využíva synchronný prístup a koncentruje sa na lexiku a sémantiku a s častí aj na intratextuálny prístup v rámci Jánovho evanjelia.

Práca má vedecký štýl, v závere jednotlivých štúdií s predstavením zhrnutia výsledkov analýz a ďalšieho možného výskumu (ako konštatuje napr. pri druhej štúdií). Metóda uvádzania poznámok a bibliografické zápisy sú jednotné a presné podľa zvoleného spôsobu citovania *CBQ style*.

4. Výsledky habilitačnej práce:

Medzi zásadné výsledky autora práce patrí konštatovanie, že „niektoré známe Jánove texty obsahujú dostatočne, aj keď často prehliadané textové indície, ktoré umožňujú interpretovi označiť tieto state nomenklatúrou, ktorá vystihuje tie aspekty textu (predovšetkým kristologické), ktoré sú zvyčajne nespozorované vo vedeckom bádani“.

Jeho vynikajúca znalosť gréckeho textu Jn a orientácia v početnej vedeckej literatúre dotýkajúcej sa Jána vytvára možnosti nielen pre nachádzanie viacerých (doteraz nepovšimnutých) intratextuálnych prepojení tém a motívov (nie iba kristologických), ale aj zdôvodnenie a argumentáciu v prospech svojich inovatívnych exegetických návrhov. Autor habilitačnej práce pokračuje v bádani a prehlbovaní doterajších výsledkoch výskumu v danej problematike (aj ako bývalý študent na CUA ním citovaných autorov J.A. Fitzmyera, F.J. Moloneyho), napr. intertextuálneho štúdia Jánovho evanjelia a Zjavenia apoštola Jána (porov. C.H. Williams, Ch. Rowland, *John's Gospel and Intimations of Apocalyptic*, 2013), Knihy proroka Zachariáša a Jánovho evanjelia (porov. A. Kubiš, *The Book of Zechariah in the Gospel of John*, 2012), alebo Knihy proroka Izaiáša a Jánovho evanjelia (porov. C. H. Williams, *Isaiah in John's Gospel*, 2005).

Svojim vlastným bádanim originálne dopĺňa iba čiastočne interpretačne „pokryté“ miesta v Jánovom evanjeliu a vyzdvihuje aspekty, na ktoré doteraz odborníci na Jána dostatočne nereagovali.

Upriamenie pozornosti na nové kristologické aspekty v Jánovi umožňuje rozšírenie nielen literárnych a teologických horizontov pri štúdiu tohto evanjelia, ale docenenie možno nájsť aj v bohatšej antropologickej a spirituálnej rovine.

Všetky štyri predložené štúdie v rámci habilitačnej práce sú hodné snahy publikovať ich v zahraničných karentovaných časopisoch.

Dve otázky do diskusie:

Autori, povedzme ako J. Zumstein (vo svojich štúdiách: *Processes of relecture and reception of the Scripture in the Fourth Gospel*, 2012 alebo *Intratextuality and Intertextuality in the Gospel of John*, 2008), sa venujú vo svojich štúdiách aj všeobecnejšie problematike intratextuality a intertextuality Jn. Čo si autor habilitačnej práce myslí v súvislosti so svojimi štyrmi štúdiami (predovšetkým v súvislosti s druhou a treťou) o fenoméne intratextuality a intertextuality podľa ktorého je možné vnímať texty ako pretvorenie už skôr existujúcich textov (porov. M. Oeming, *Úvod do biblickej hermeneutiky*, s. 87).

Dotýka sa niektorá časť habilitačnej štúdie nejakého problému v Jánovom texte, ktorý treba prehodnotiť v preklade Jn?

Záver :

Odporúčam, aby ThDr. Jurajovi Feníkovi, PhD. po úspešnom vypracovaní habilitačnej práce a po úspešnom absolvovaní habilitačného konania v odbore katolícka teológia bol udelený vedecko-pedagogický titul „docent“ (v skratke „doc.“).

V Košiciach, 10.3.2021

prof. Róbert Lapko, Th.D., PhD.
TF KU, SÚJS SAV